

Test Booklet Code & No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्र.

B**Paper-II****DEFENCE AND STRATEGIC STUDIES****Signature and Name of Invigilator**

Seat No.

--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

1. (Signature) .....

(Name) .....

Seat No. ....

(In words)

2. (Signature) .....

(Name) .....

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

MAY - 16216**Time Allowed : 1¼ Hours]****[Maximum Marks : 100****Number of Pages in this Booklet : 24****Number of Questions in this Booklet : 50****Instructions for the Candidates**

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **50** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थीनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **50** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळी वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळ/निळ्या करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत**. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटले अशी कोणतीही खूप केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

MAY - 16216/II—B

Defence and Strategic Studies

Paper II

रक्षा एवं सामरिक अध्ययन

प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Note : This Paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण पन्नास (50) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

<p>1. Collective security can be maintained through :</p> <p>(A) The United Nations</p> <p>(B) Military Alliances</p> <p>(C) Non-aligned movement</p> <p>(D) Regional Alliances</p> <p>2. The meeting of the 16th Indo-China Joint working group was held in the month of :</p> <p>(A) May, 2013</p> <p>(B) July, 2013</p> <p>(C) June, 2013</p> <p>(D) August, 2013</p> <p>3. The term 'Zahal' is used for the defence forces of one of the following countries :</p> <p>(A) USA</p> <p>(B) France</p> <p>(C) Russia</p> <p>(D) Israel</p>	<p>1. सामुहिक सुरक्षा याद्वारे टिकून आहे :</p> <p>(A) संयुक्तराष्ट्र</p> <p>(B) लष्करी करार (मित्रराष्ट्र)</p> <p>(C) अलिप्ततावादी चळवळ</p> <p>(D) विभागीय मैत्रीकरण</p> <p>2. 16व्या भारत-चीन संयुक्त कार्यगटाची बैठक या महिन्यात संपन्न झाली :</p> <p>(A) मे, 2013</p> <p>(B) जुलै, 2013</p> <p>(C) जून, 2013</p> <p>(D) ऑगस्ट, 2013</p> <p>3. 'झाहल' ही संज्ञा खालीलपैकी कोणत्या एका देशाच्या सेनादलांसाठी उपयोगात आणली जाते ?</p> <p>(A) अमेरीका</p> <p>(B) फ्रान्स</p> <p>(C) रशिया</p> <p>(D) इस्रायल</p>
---	---

4. Which one of the following is the American military base in the Indian Ocean ?

- (A) Seychells
- (B) Chagos
- (C) Diego Garcia
- (D) Mombasa

5. American arms aid to Pakistan was first supplied by which President ?

- (A) Lyndon Jonson
- (B) Hary Truman
- (C) Dwiguit Eisenhower
- (D) Richard Nixon

6. Which one of the following is the gravest and most urgent challenge of Human Rights in India ?

- (A) Maternal and Child care
- (B) Child Labour
- (C) Human Traffic
- (D) Child abuse

4. हिंदी महासागरातील अमेरीकाच्या नाविक तळाचे नाव पुढीलपैकी एक आहे :

- (A) शिचेलीस्
- (B) छागोस
- (C) दिएगो गार्शिया
- (D) मोम्बासा

5. कोणत्या राष्ट्राध्यक्षाने पाकिस्थानला प्रथम अमेरिकन लष्करी शस्त्र पुरवठा केला ?

- (A) लिंडन जॉन्सन
- (B) हॅरी ट्रुमन
- (C) डी. आयसेनहावर
- (D) रिचर्ड निक्सन

6. खालीलपैकी कोणते एक मोठे व तातडीचे आव्हान मानवाधिकारासंबंधीत भारतात आहे ?

- (A) मातृत्व व बालकांसंबंधी काळजी (आस्था)
- (B) बाल कामगार
- (C) अवैध मानवी व्यापार
- (D) बालक दुरुपयोग

7. How many former Soviet Republics joined the Commonwealth of independent states ?

(A) 07

(B) 09

(C) 11

(D) 13

8. Which country exercises the sovereign control over Suez Canal ?

(A) Israel

(B) Saudi Arabia

(C) Great Britain

(D) Egypt

7. पूर्वीच्या किती सोव्हिएट रिपब्लिक राज्यांनी कॉमनवेल्थ ऑफ इंडीपेंडंट स्टेट्समध्ये सहभाग स्वीकारला आहे ?

(A) 07

(B) 09

(C) 11

(D) 13

8. कोणत्या देशाचा सुएझ कालव्यावर सार्वभौम अधिकार आहे ?

(A) इस्रायल

(B) सौदी अरेबिया

(C) ग्रेट ब्रिटन

(D) इजिप्त

9. 'One for all and all for one' is a concept associated with one of the following :

- (A) Collective Defence
- (B) Balance of Power
- (C) Collective Security
- (D) Comprehensive Security

10. Barlov Line refers to :

- (A) Linear defence built by Israel in 1973 Arab-Israel War
- (B) Linear defence built by Egypt
- (C) Linear defence built by Syria
- (D) Area defence built by Jordan

9. 'सर्वासाठी एक आणि एकासाठी सर्व' ही संकल्पना खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहे ?

- (A) सामुहिक संरक्षण
- (B) सत्ता संतुलन
- (C) सामुहिक सुरक्षा
- (D) व्यापक सुरक्षा

10. 'बालोव्ह लाईन' एकाशी संबंधित आहे :

- (A) 1973 च्या अरब-इस्रायल युद्धात इस्रायलने बांधलेली लिनियर डिफेन्स व्यवस्था
- (B) इजिप्तने बांधलेली लिनियर डिफेन्स व्यवस्था
- (C) सिरियाने बांधलेली लिनियर डिफेन्स व्यवस्था
- (D) जॉर्डनने बांधलेली एरीया डिफेन्स व्यवस्था

11. Helsinki Conference (1975) also provided a new concept of peace making known as :

- (A) Collective Security
- (B) South-North Co-operation
- (C) Confidence Building Measures
- (D) Nuclear Peace Initiative

12. Muhuri River basin dispute is associated with :

- (A) India-Nepal
- (B) India-Bangladesh
- (C) India-China
- (D) India-Bhutan

11. 1975 मधील हेलसिंकी परिषदेने शांतता निर्मितीसाठी एका नव्या संकल्पनेची निर्मिती केली, ती आहे :

- (A) सामुहिक सुरक्षा
- (B) दक्षिण-उत्तर सहकार्य
- (C) परस्पर विश्वास निर्मिती प्रक्रिया
- (D) शांततापूर्ण आण्विक पुढाकार

12. मुहुरी नदीचा (पाणीप्रश्न) वाद कोणाशी संबंधित आहे ?

- (A) भारत-नेपाळ
- (B) भारत-बांगलादेश
- (C) भारत-चीन
- (D) भारत-भूतान

13. "Atoms for Peace" is related to which one of the following ?

- (A) It is an International NGO
- (B) It is the slogan of the IAEA
- (C) Famous speech of President Eisenhower which culminated on the creation of the IAEA
- (D) Nuclear proliferation efforts

14. Where was the first nuclear Weapon-free-zone created ?

- (A) Africa
- (B) Antarctica
- (C) Latin America
- (D) South-East Asia

13. 'शांततेसाठी अणु' हे खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहे ?

- (A) ही आंतरराष्ट्रीय अशासकीय संस्था आहे
- (B) ही IAEA ची घोषणा आहे
- (C) अमेरिकन अध्यक्ष आयसेनहावर यांचे प्रसिद्ध भाषण ज्यातून IAEA ची निर्मिती झाली
- (D) अण्वस्त्र प्रसार प्रयत्न

14. पहिल्या 'अण्वस्त्रमुक्त क्षेत्राची' निर्मिती कुठे झाली ?

- (A) आफ्रिका
- (B) अँटार्क्टिका
- (C) लॅटीन अमेरीका
- (D) दक्षिण-पूर्व आशिया

15. When did the USA withdraw from the ABM treaty ?

- (A) In 1989, at the end of Cold War
- (B) When ballistic missiles were developed
- (C) In 2001
- (D) In 2011

16. In which of the following organisation India is *not* a member ?

- (A) ASEAN
- (B) UN
- (C) SAARC
- (D) Commonwealth

15. अमेरिकेने ए.बी.एम. करारातून माघार केव्हा घेतली ?

- (A) शीतयुद्धाच्या अखेरीस, 1989 मध्ये
- (B) क्षेपणास्त्र विकास पूर्णत्वानंतर
- (C) 2001
- (D) 2011

16. खालीलपैकी कोणत्या संघटनेचा भारत सदस्य नाही ?

- (A) आशियान
- (B) संयुक्त राष्ट्र संघटना
- (C) सार्क
- (D) कॉमनवेल्थ

17. Which is the first step in the problem solving process out of the following :

- (A) Analyse the problem
- (B) Determine the goals
- (C) Define the problem
- (D) Generate solution

18. Which of the following is the main aim of "Pugwash Conference" ?

- (A) Freedom from Racial discrimination
- (B) Environmental protection
- (C) Nuclear weapon free world
- (D) Elimination of land mines

17. समस्या सोडविण्यासंदर्भातील खालीलपैकी कोणती पायरी पहिला टप्पा आहे ?

- (A) समस्येचे विश्लेषण करणे
- (B) उद्दिष्ट निश्चित करणे
- (C) समस्या निश्चित करणे
- (D) पर्याय शोधणे

18. 'पुघवाश' 'Pugwash' परिषदेचा खालीलपैकी मुख्य उद्देश कोणता आहे ?

- (A) वंशवादापासून मुक्तता
- (B) पर्यावरणाचे संरक्षण
- (C) अण्वस्त्र मुदत जग
- (D) भुसुरूंगाचे निर्मुलन

19. INF treaty was signed by which of the following two heads of the States :

- (A) Reagan-Putin
- (B) Putin-Bush
- (C) Reagan-Gorbachev
- (D) Gorbachev-Nixon

20. Civil Rights of citizens that prevent government officials from interfering in private activities of the individuals are classified as :

- (A) Second Generation Human Rights
- (B) Natural Rights
- (C) Democratic Rights
- (D) First Generation Human Rights

19. आय.एन.एफ. करारावर कोणत्या दोन राष्ट्रप्रमुखांनी स्वाक्षरी केली ?

- (A) रिगन-पुतीन
- (B) पुतीन-बुश
- (C) रिगन-गोर्बाचेव्ह
- (D) गोर्बाचेव्ह-निक्सन

20. वैयक्तिक नागरीकांच्या कोणत्याही खाजगी व्यवहारात शासकीय अधिकार्यांना प्रतिबंधित करणारा 'नागरीकांच्या नागरी अधिकाराचे वर्गीकरण' कशामध्ये केले आहे ?

- (A) मानवाधिकार (सेकंड जनरेशन)
- (B) नैसर्गिक अधिकार
- (C) लोकशाहीवादी अधिकार
- (D) मानवाधिकार (फर्स्ट जनरेशन)

21. Which one of the following countries is inclined to synergise the economic development with military modernization to attain comprehensive 'National Power' ?

- (A) India
- (B) N. Korea
- (C) Mangolia
- (D) China

22. The term 'Sustainable Development' was coined in usage by :

- (A) Mandal Commission
- (B) Canberra Commission
- (C) Brundtland Commission
- (D) UN Committee on Disarmament

23. Where is Defence Services Staff College situated ?

- (A) Dehradun
- (B) Khadakwasla
- (C) Wellington
- (D) New Delhi

21. व्यापक 'राष्ट्र शक्ती'च्या प्राप्तीसाठी खालीलपैकी कोणता देश आर्थिक विकास आणि लष्करी आधुनिकतेकडे झुकलेला दिसतो ?

- (A) भारत
- (B) उत्तर कोरीया
- (C) मंगोलिया
- (D) चीन

22. 'शाश्वत विकास' ही संज्ञा यांनी उपयोगात आणली :

- (A) मंडल आयोग
- (B) कॅनबेरा आयोग
- (C) ब्रुंडलँड आयोग
- (D) निःशस्त्रीकरण : संयुक्त राष्ट्र कमिटी

23. डिफेन्स सर्व्हिसेस स्टॉफ कॉलेज कुठे आहे ?

- (A) डेहरादून
- (B) खडकवासला
- (C) वेलिंग्टन
- (D) नवी दिल्ली

24. Rationing System is an offshoot of :
- (A) Capitalism
(B) Socialism
(C) Wartime Economy
(D) Mercantilism
25. The Tsunami catastrophe which hit the Indian Coast occurred on :
- (A) 26th Dec., 2004
(B) 26th Feb., 2004
(C) 26th March, 2004
(D) 26th April, 2004
26. Which of the following is *not* considered in the process of defence budget making ?
- (A) Threat perception
(B) Enemy preparedness
(C) Assessment of National Resources
(D) Climate conditions
24. सार्वजनिक वितरण व्यवस्था ही खालील एकाची शाखा आहे :
- (A) भांडवलशाही
(B) समाजवाद
(C) युद्धकालीन अर्थव्यवस्था
(D) व्यापारी व्यवस्था
25. सुनामी महासंकट भारतीय किनाऱ्यावर केंव्हा धडकले ?
- (A) 26 डिसेंबर, 2004
(B) 26 फेब्रुवारी, 2004
(C) 26 मार्च, 2004
(D) 26 एप्रिल, 2004
26. खालीलपैकी कोणत्या घटकाचा संरक्षण अंदाजपत्रक बनविण्याच्या प्रक्रियेत विचार केला जात नाही ?
- (A) धोक्याचा दृष्टीकोन
(B) शत्रुची सज्जता
(C) राष्ट्रीय संसाधनांचे मूल्यमापन
(D) हवामान स्थिती

27. Which one of the following does not come under public sector undertaking ?

- (A) Avadi Tank Factory
- (B) HAL
- (C) Goa Shipyard
- (D) BEL

28. Defence Economics as a discipline which concentrates on :

- (A) Mobilization of military resources
- (B) Allocation of natural resources
- (C) Pre-war economy
- (D) Planning, programming and budgeting of resources for defence requirements

27. पुढीलपैकी कोणता एक उद्योग सार्वजनिक उद्योग क्षेत्रातर्गत नाही ?

- (A) आवडी रणगाडा फॅक्टरी
- (B) एच.ए.एल.
- (C) गोवा शिपयार्ड
- (D) भारत इलेक्ट्रॉनिक लिमिटेड

28. 'संरक्षण अर्थशास्त्र' ही विद्याशाखेचा भर यावर असतो :

- (A) लष्करी संसाधने युद्धसंचलीत करणे
- (B) नैसर्गिक संसाधनांचे वितरण
- (C) युद्धपूर्व अर्थव्यवस्था
- (D) नियोजन, संरक्षणाच्या गरजांनुसार संसाधनाचे कार्यक्रम व अंदाजपत्रक ठरविणे

29. Support for the regional cooperation by the countries reflected their commitment to which one of the following ?

- (A) Globalization
- (B) Manifest Destiny
- (C) Collective Security
- (D) Isolationism

30. Which one of the following is not a chemical warfare agent ?

- (A) Tabur
- (B) Sarin
- (C) Chloropicrin
- (D) Anthrax

29. खालीलपैकी कोणत्या देशाने विभागीय सहकार्यासाठी आपली बांधिलकी व्यक्त केली आहे ?

- (A) जागतिकीकरण
- (B) मॅनीफेस्ट डेस्टिनी
- (C) सामुहिक सुरक्षा
- (D) आयसोलेटरीझम

30. खालीलपैकी कोणते रासायनिक युद्धाचे एजंट नाहीत ?

- (A) तबूर
- (B) सरिन
- (C) क्लोरोपीसीन
- (D) अँथ्रॅक्स

31. The classical concept of national security is defined in terms of :

- (A) Security of a country defined in socio-economic terms
- (B) Security largely defined in militarized terms
- (C) Security based on a country's domestic politics
- (D) Security based on its size of population

32. National Power can be defined as :

- (A) Economic strength of any Nation
- (B) Power is a relative concept
- (C) Military strength of any Nation
- (D) Power is a rational and relative concept based on tangible and intangible element

31. परंपरावादी संकल्पनेत राष्ट्रीय सुरक्षेची पुढील शब्दात व्याख्या (अर्थ) केली जाते :

- (A) राष्ट्रीय सुरक्षा म्हणजे सामाजिक-आर्थिक सुरक्षा
- (B) राष्ट्रीय सुरक्षा म्हणजे लष्करी सुसज्जता
- (C) राष्ट्रीय सुरक्षा (आधार) म्हणजे स्थानिक राजकारण
- (D) राष्ट्रीय सुरक्षा लोकसंख्येवर आधारित असते

32. राष्ट्रशक्ती म्हणजे (अर्थ/व्याख्या) :

- (A) कुठल्याही देशाची आर्थिक शक्ती
- (B) शक्ती ही सापेक्ष संकल्पना आहे
- (C) कुठल्याही देशाची लष्करी शक्ती
- (D) शक्ती ही तर्कनिष्ठ आणि सापेक्ष संकल्पना असून ती मूर्त आणि अमूर्त घटकांवर आधारित आहे

33. The statement, 'Who controls Rhineland rules Eurasia, who controls Eurasia controls the destiny of the world' was encapsulated by :

- (A) Politician
- (B) Geo-politician
- (C) Social Scientist
- (D) Military Strategist

34. Who among the following propounded the "Mandala Theory" of inter-state relations ?

- (A) Kautilya
- (B) Shukra
- (C) Bhishma
- (D) Machiavelli

33. रिनलँडवर ज्याचे नियंत्रण त्याचे नियंत्रण युरेशियावर, युरेशियावर ज्याचे नियंत्रण तो जगावर नियंत्रण करू शकतो. हे विधान कोणी व्यक्त केले ?

- (A) राज्यकर्ते
- (B) भू-राजनीतीज्ञ
- (C) समाजशास्त्रज्ञ
- (D) लष्करी नीतीतज्ञ

34. आंतरराज्य संबंधातील 'मंडळ सिद्धांत' खालीलपैकी कोणी मांडला ?

- (A) कौटिल्य
- (B) शुक्र
- (C) भीष्म
- (D) मॅकियाव्हॅली

35. Who among the following was mainly responsible for the integration of Princely States with India ?

- (A) Gen. Cariappa
- (B) Baldev Singh
- (C) Sardar Vallabhbhai Patel
- (D) V.K. Menon

36. Which one of the following is *not* a tangible element of National Power ?

- (A) Geography
- (B) Population
- (C) Military Capability
- (D) Leadership

37. Science and Technology constitutes important element of .....

- (A) International Law
- (B) Bureaucracy
- (C) National Power
- (D) Exchange rate mechanism

35. राजसत्ताचा भारतीय संघराज्यात विलीनीकरणासाठी (एकात्मतेसाठी) पुढीलपैकी कोण मुख्यतः जबाबदार आहे ?

- (A) जनरल करिअप्पा
- (B) बलदेव सिंग
- (C) सरदार वल्लभभाई पटेल
- (D) व्हि.के. मेनन

36. खालीलपैकी कोणता घटक राष्ट्रशक्तीचा ठळक असा जाणवणारा नाही ?

- (A) भूगोल
- (B) लोकसंख्या
- (C) लष्करी क्षमता
- (D) नेतृत्व

37. विज्ञान व तंत्रज्ञान हा एक अत्यंत महत्त्वाचा घटक ..... संबंधित आहे.

- (A) आंतरराष्ट्रीय कायद्याशी
- (B) लोकशाहीशी
- (C) राष्ट्रशक्तीशी
- (D) बदलाची/हस्तांतरण यंत्रणाशी

38. Who among the following formulated the nine rules of diplomacy through which one can adjust and attain peace ?

- (A) Morgenthau
- (B) Jomini
- (C) Clausewitz
- (D) Machiavelli

39. Who stated that 'War is the highest form of conflict and the military is the highest form of organisation' ?

- (A) Mao-Tse-Tung
- (B) Clausewitz
- (C) Jomini
- (D) Napoleon

38. खालीलपैकी कोणी राजनयाचे नऊ नियम (सूत्र) निर्माण केले की ज्या साह्याने शांततापूर्ती साधता येते ?

- (A) मॉर्गेथॉ
- (B) जोमिनी
- (C) क्लॉझ्विट्झ
- (D) मॅकियाव्हॅली

39. 'युद्ध हे संघर्षाचे उच्चतम रूप असून लष्कर हे संघटनेचा उच्चतम नमुना आहे,' हे कोणी म्हटले ?

- (A) मोओ-त्से-तुंग
- (B) क्लॉझ्विट्झ
- (C) जोमिनी
- (D) नेपोलियन

40. The concept of 'Mass Army' was propounded by :

- (A) Clausewitz
- (B) Jomini
- (C) Mao-Tse-Tung
- (D) Fuller

41. The concept of MAD refers to :

- (A) Mutually Assured Development
- (B) Mutually Assured Destruction
- (C) Minimum Assured Development
- (D) Minimum Assured Destruction

42. One of the main causes of American Civil War was :

- (A) Stamp duty
- (B) Abolition of Slavery System
- (C) Sugar Act
- (D) Anti-Colonialism

40. 'मास आर्मी' ही संकल्पना यांनी मांडली :

- (A) क्लॉझ्विट्झ
- (B) जोमिनी
- (C) माओ-त्से-तुंग
- (D) फुलर

41. 'MAD' संकल्पनेचा कशाशी संबंध आहे ?

- (A) म्युच्युअली अॅश्युअर्ड डेव्हलपमेंट
- (B) म्युच्युअली अॅश्युअर्ड डेस्ट्रक्शन
- (C) मिनीमम अॅश्युअर्ड डेव्हलपमेंट
- (D) मिनीमम अॅश्युअर्ड डेस्ट्रक्शन

42. अमेरीकन नागरी युद्धाचे एक महत्त्वाचे कारण ..... हे आहे.

- (A) स्टॅम्प ड्यूटी
- (B) गुलामगिरीचा नाश
- (C) शुगर अॅक्ट
- (D) वसाहतवादास विरोध

43. Which is the main factor of rise of fundamentalism in Afghanistan ?
- (A) Poverty
(B) Domestic unrest
(C) Religious fanaticism
(D) Illiteracy
44. Which one of the following was the first Arms Control Agreement ?
- (A) INF Treaty
(B) Outer-space Treaty
(C) Antarctic Treaty
(D) Treaty of Tlateloco
45. The strategy to present the expansion of Soviet influence by encircling it with military alliances backed with the threat of nuclear retaliation by the United States was known as :
- (A) Strategy of Annihilation
(B) Strategy of Attribution
(C) Strategy of Massive Retaliation
(D) Strategy of Containment
43. अफगाणिस्थानात मूलतत्त्ववादाच्या वाढीचे प्रमुख कारण कोणते ?
- (A) गरीबी
(B) स्थानिक असंतोष
(C) धर्माधता
(D) निरक्षरता
44. शीतयुद्ध काळातील 1ला शस्त्र नियंत्रण कायदा खालीलपैकी एक आहे :
- (A) आय.एन.एफ. करार
(B) आऊटरस्पेस करार
(C) अँटार्क्टिक करार
(D) लॅटॅल्कोचा करार
45. सोव्हिएट युनियनचा प्रसार थांबविण्यासाठी अण्वस्त्र हल्ल्याच्या पाठबळासह लष्करी करारांनी वेढणे ही अमेरिकन लष्करी नीतीस ..... असे संबोधतात.
- (A) स्ट्रॅटेजी ऑफ अँनिहिलेशन
(B) स्ट्रॅटेजी ऑफ अँट्रीब्युशन
(C) स्ट्रॅटेजी ऑफ मॅसिव्ह रीटॅलिएशन
(D) स्ट्रॅटेजी ऑफ कंटेनमेंट

46. As a regional grouping, ASEAN originated as a :
- (A) Legal organisation
(B) Military organisation
(C) Economic organisation
(D) Political organisation
47. Which one of the following is *not* related to International Trade ?
- (A) TRIMS
(B) TRIPS
(C) NPT
(D) WTO
48. 'Brinkmanship' is a term associated with :
- (A) Proxy war
(B) Detente
(C) Regionalism
(D) Peaceful coexistence
46. विभागीय गटबाजीमध्ये एशियन (ASEAN) ही खालीलपैकी एक आहे :
- (A) कायदाविषयक संघटना
(B) लष्करी संघटना
(C) आर्थिक संघटना
(D) राजकीय संघटना
47. खालीलपैकी कोण आंतरराष्ट्रीय व्यापाराशी संबंधित नाही ?
- (A) टि.आर.आय.एम.एस.
(B) टि.आर.आय.पी.एस.
(C) एन.पी.टी.
(D) डब्ल्यू.टी.ओ.
48. 'सीमांतवर्तीता' ही संज्ञा याशी संबंधित आहे :
- (A) परभारी युद्ध
(B) देतांत
(C) प्रादेशिकवाद
(D) शांततामय सहजीवन

49. Which one of the following is known as the master principle of war ?

- (A) Morale
- (B) Economy of force
- (C) Selection and maintenance of Aim
- (D) Surprise

50. Who among the following emphasized that “nuclear weapons provide the glue that has held the western alliance together” ?

- (A) Richard Nixon
- (B) Henry Kissinger
- (C) James Schlesinger
- (D) S. Nunn

49. खालीलपैकी कोणते महत्त्वाचे सर्वज्ञात युद्धतत्त्व आहे ?

- (A) मनोधैर्य
- (B) बळाचा काटकसरीने वापर
- (C) उद्दिष्टाची निवड आणि सातत्य
- (D) अचानकपणा

50. ‘अण्वस्त्रांमुळे पश्चिम युरोपीय राष्ट्रांचे ऐक्य टिकून आहे’ असे खालीलपैकी कोणी व्यक्त केले आहे ?

- (A) रिचर्ड निक्सन
- (B) हेन्री किसिंजर
- (C) जेम्स शिलजर
- (D) एस. नन

MAY - 16216/II—B

ROUGH WORK